

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αφιερώσεις	5
Πρόλογος	7
Ευχαριστίες	9
Συντομογραφίες	17

ΜΕΡΟΣ Α - ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Μ. Σαριδομιχελάκης, Ε. Παπαδογιαννάκης

Λειτουργίες του δέρματος.....	21
Μακροσκοπική ανατομική και φυσιολογία του δέρματος και του τριχώματος	21
Μικροσκοπική ανατομική και φυσιολογία του δέρματος και του τριχώματος	23
Επιδερμίδα.....	23
Βασική μεμβράνη	26
Χόριο	26
Θύλακοι των τριχών (τριχοθυλάκια)	28
Αδένες.....	29
Αγγεία και νεύρα	29
Υποδόριος ιστός	30
Ανοσολογία του δέρματος και ανοσοδιαγνωστικές εξετάσεις	30
Αντιδράσεις υπερευαισθησίας	32
Υπερευαισθησία τύπου I.....	32
Υπερευαισθησία τύπου II.....	32
Υπερευαισθησία τύπου III	32
Υπερευαισθησία τύπου IV	32
Ανοσοδιαγνωστικές εξετάσεις.....	33
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	34

2. ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΣΕ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ρ. Φαρμάκη, Ε. Παπαδογιαννάκης

Αρχική προσέγγιση.....	35
Λήψη του ιστορικού.....	35
Γενική κλινική εξέταση	40
Δερματολογική κλινική εξέταση	40
Κατανομή και μορφολογία των δερματικών αλλοιώσεων	40
Διαμόρφωση της διαφορικής διάγνωσης.....	51
Διαγνωστικές εξετάσεις	51
Εξετάσεις για εξωπαράσιτα.....	51
Επισκόπηση και καλό χτένισμα του τριχώματος	51
Μικροσκοπική εξέταση φολιδών, εφελκίδων, τριχών	51

Λήψη ξεσμάτων από το δέρμα.....	54
Παρασιτολογική εξέταση στον έξω ακουστικό πόρο .	54
Ανοσολογικές εξετάσεις για εξωπαράσιτα.....	55
Εξετάσεις για δερματόφυτα.....	55
Εξέταση με τη φθορίζουσα λυχνία του Wood.....	55
Άμεση μικροσκόπηση τριχών και φολιδών	55
Καλλιέργεια για μύκητες και τεχνική ανίχνευσης μακροκονιδίων στις καλλιέργειες	56
Ιστοπαθολογική εξέταση.....	57
Άλλες εξετάσεις	58
Κυτταρολογική εξέταση.....	58
Τεχνικές λήψης κυτταρολογικού υλικού.....	58
Ερμηνεία	58
Καλλιέργεια για βακτηρίδια και αντιβιογράμμα	60
Τρόποι λήψης του υλικού που προορίζεται για καλλιέργεια.....	60
Τριχογράφημα	60
Τεχνική και ερμηνεία του τριχογραφήματος.....	60
Βιοψίες από το δέρμα	61
Τεχνική	61
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	63

ΜΕΡΟΣ Β - ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ

3. ΒΑΚΤΗΡΙΔΙΑΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ (ΠΥΟΔΕΡΜΑ)

Ρ. Φαρμάκη

Επιφανειακό και επιπολής πυόδερμα	67
Παρατριμματική ή δερματίτιδα των δερματικών πτυχών	67
Πυοτραυματική δερματίτιδα	68
Δερματίτιδα από βακτηριδιακή υπερανάπτυξη.....	69
Φλυκταινώδης δερματίτιδα των κουταβιών (impetigo)...	70
Βλεννογονοδερματική δερματίτιδα.....	71
Επιπολής θυλακίτιδα	72
Εξαπλούμενο πυόδερμα.....	75
Βαθύ πυόδερμα.....	76
Εντοπισμένο βαθύ πυόδερμα.....	76
Πυόδερμα του επιρινίου.....	76
Πυοκοκκιοματώδης ποδοδερματίτιδα (βαθύ πυόδερμα των κάτω σημείων των άκρων)	77
Ιδιοπαθής μεσοδακτύλια δοθιήνωση	79
Φλέγμονας.....	80
Πυόδερμα των κάλων.....	81

Πυόδερμα της γενειακής σύμφυσης («ακμή»).....	81	Ατοπική δερματίτιδα.....	153
Πυοτραυματική θυλακίτιδα-δοθίνωση	83	Τροφική αλλεργία ή δυσανεξία	171
Γενικευμένο βαθύ πυόδερμα	83	Αλλεργική από ψύλλους δερματίτιδα.....	178
Πυόδερμα της φυλής German shepherd.....	83	Προτεινόμενη βιβλιογραφία	185
Δοθίνωση ύστερα από καλλωπιστικό μπάνιο και περιποίηση του τριχώματος	84	7. ΑΥΤΟΑΝΟΣΕΣ ΚΑΙ ΑΝΟΣΟΓΕΝΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ	
Πυόδερμα από ειδικά παθογόνα βακτηρίδια	85	E. Παπαδογιαννάκης	
Δερματοφύλωση.....	85	Φυλλώδης πέμφιγα	187
Λεπροειδές κοκκίωμα - Βοτρυομύκωση	86	Ερυθρηματώδης πέμφιγα.....	190
Νοκαρδίαση-Ακτινομυκητίαση.....	86	Κοινή πέμφιγα.....	191
Θεραπευτική αντιμετώπιση	87	Υποεπιδερμικές δερματίτιδες	193
Τοπική αγωγή	87	Πεμφιγοειδές των βλεννογόνων.....	193
Συστημική αγωγή	88	Κλασικό πομφολυγώδες πεμφιγοειδές	194
Αντιμετώπιση του υποτροπιάζοντος πυοδέρματος.....	89	Επίκτητη πομφολυγώδης επιδερμόλυση	194
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	90	Ιριδοδερματικό σύνδρομο (σύνδρομο των Vogt-Koyanagi-Harada).....	196
4. ΜΥΚΗΤΙΑΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ		Φαρμακευτική δερματίτιδα.....	197
Φ. Καλτσογιάννη		Πολύμορφο ερύθημα	198
Δερματοφυτίαση	91	Σύνδρομο των Stevens-Johnson και τοξική επιδερμική νεκρόλυση.....	200
Δερματίτιδα από <i>Malassezia</i>	98	Δερματικός ερυθρηματώδης λύκος.....	202
Κρυπτοκόκκωση	101	Φυσαλιδώδης δερματικός ερυθρηματώδης λύκος.....	202
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	103	Αποφολιδωτικός δερματικός ερυθρηματώδης λύκος.....	202
5. ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΖΩΪΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ		Βλεννογονοδερματικός ερυθρηματώδης λύκος.....	203
P. Φαρμάκη, A. Κουτίνας, M. Σαριδομυχελάκης		«Δισκοειδής» δερματικός ερυθρηματώδης λύκος.....	203
Παρασιτικές δερματίτιδες.....	105	Συστημικός ερυθρηματώδης λύκος.....	204
Δεμοδήκωση.....	105	Πομφολυγώδης συστηματικός ερυθρηματώδης λύκος.....	205
Σαρκοπτική ψώρα.....	112	Ανοσοκατασταλτικά, ανοσορρυθμιστικά φάρμακα και θεραπευτική στρατηγική.....	205
Ωτοδηκτική ψώρα.....	115	Ανοσοκατασταλτικά φάρμακα	206
Σεϋλετιέλλωση	117	Ανοσορρυθμιστικά φάρμακα.....	207
Τρομπικουλλίωση.....	118	Τοπική θεραπεία	209
Στρελενσίωση	119	Προτεινόμενη βιβλιογραφία	210
Φθειρίωση.....	120	8. ΓΕΝΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΕΝΤΟΠΙΣΜΕΝΕΣ ΑΛΩΠΕΚΙΕΣ	
Παρασίτωση από ψύλλους και κρότωνες.....	121	A.Φ. Κουτίνας, M.Κ. Χατζής	
Κροτωνική δερματίτιδα.....	124	Συγγενής υποτρίχωση/αλωπεκία.....	211
Μυΐωση.....	125	Αλωπεκικές φυλές.....	211
Δερματίτιδα των πτερυγίων των αυτιών από νύγματα μυγών	127	Συγγενής υποτρίχωση.....	212
Αγκυλοστομαϊκή δερματίτιδα	128	Εξωδερμική θυλακοδυσπλασία	212
Δερματίτιδα από <i>Pelodera strongyloides</i>	129	Μελανινογενείς θυλακοδυσπλασίες.....	214
Μικροφιλαριακή δερματίτιδα.....	130	Θυλακοδυσπλασίες που συνδέονται με τη φυλή	217
Πρωτοζωϊκές δερματίτιδες (<i>A. Κουτίνας, M. Σαριδομυχελάκης</i>)	130	Τριχοθυλακική λιπίδωση	219
Λεϊσμανίωση	130	Τοπογραφικά προκαθορισμένη αλωπεκία	220
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	149	Αλωπεκία X ή ιδιοπαθής θυλακοκυκλική αλωπεκία.....	221
6. ΑΛΛΕΡΓΙΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ		Υποτροπιάζουσα ή εποχική αλωπεκία των κενεώνων.....	224
M. Σαριδομυχελάκης			
Κνίδωση και αγγειογενές οίδημα.....	151		

Υποθυρεοειδική δερμάτωση.....	226	Θεραπεία των διαταραχών της κερατινοποίησης	275
Υπερφλοιοεπινεφριδική δερμάτωση		Τοπική θεραπεία	275
ή σύνδρομο του Cushing	231	Συστημική θεραπεία	277
Υπεροιστρογονική δερμάτωση	237	Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	279
Υπεροιστρογονισμός στους αρσενικούς σκύλους.....	238		
Υπεροιστρογονισμός στους θηλυκούς σκύλους.....	239		
Υποφυσιακός νανισμός.....	240		
Γυροειδής αλωπεκία	242		
Ψευδογυροειδής αλωπεκία	243		
Τελογονική τριχόπτωση-αλωπεκία	244		
Καθυστέρηση ή αναστολή της επανέκφυσης			
του τριχώματος ύστερα από κούρεμα	245		
Μεταχημειοθεραπευτική αλωπεκία	247		
Υπερβολική τριχόρροια	248		
Μορφά ή εντοπισμένη σκληροδερμία.....	248		
Ουλώδης αλωπεκία.....	249		
Αλωπεκία από υπερελκυσμό ή συμπίεση του τριχώματος...	249		
Εντοπισμένη μετεμβολιακή αλωπεκία.....	250		
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	252		
9. ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΚΕΡΑΤΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ			
<i>A.Φ. Κουτίνας, Μ.Κ. Χατζής</i>			
Εισαγωγή στις διαταραχές της κερατινοποίησης.....	255		
Ξηρή σημηγατόρροια	256		
Λιπαρή σημηγατόρροια	256		
Σμηγματορροϊκή δερματίτιδα.....	256		
Πρωτογενής ή ιδιοπαθής σημηγατόρροια και			
σημηγατορροϊκή δερματίτιδα	257		
Ιχθύωση.....	259		
Δερματώσεις που ανταποκρίνονται στη χορήγηση			
ψευδαργύρου.....	261		
Θανατηφόρος ακροδερματίτιδα	261		
Σύνδρομο I.....	262		
Σύνδρομο II	263		
Πρωτογενής ή ιδιοπαθής σημηγαταδενίτιδα	264		
Υπερπλασία των σημηγατογόνων αδένων.....	268		
Συγγενής παρακεράτωση των τριχοθυλακίων	268		
Επιχείλια σημηγατορροϊκή δερμάτωση των πτερυγίων			
των αυτιών	269		
Επίκτητη υπερκεράτωση του ακρορινίου ή/και			
των πελματικών φυμάτων	270		
Παρακεράτωση του ακρορινίου στη φυλή			
Labrador retriever	272		
Οικογενής υπερκεράτωση των πελματικών φυμάτων	272		
Παρασυμπαθολυτική υπερκεράτωση του ακρορινίου			
(ξηρομυτία).....	273		
Υπερπλασία του αδένου της ουράς	274		
«Ακμή» (τραυματική θυλακίτιδα)	275		
		Λεύκη.....	281
		Ιδιοπαθής αποχρωματισμός του ακρορινίου.....	283
		Υπερχρωμία του δέρματος και του τριχώματος	283
		Μελανοδερμία	283
		Μελανοτριχία	286
		Υποχρωματισμός, αποχρωματισμός και άλλες χρωματικές	
		μεταβολές του δέρματος και του τριχώματος	286
		Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	292
		11. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ	
		<i>Φ. Καλτσογιάννη</i>	
		Φωτοδερματίτιδα και ακτινική κεράτωση	293
		Δερματίτιδα από θερμική ακτινοβολία	296
		Θερμικά και χημικά εγκαύματα.....	297
		Κρυοπαγήματα.....	300
		Ερεθιστική από επαφή δερματίτιδα.....	301
		Δερματίτιδα από ξένα σώματα (άγανα).....	303
		Έλκη από κατάκλιση.....	304
		Δήγματα από ιοβόλα φίδια	306
		Τιτάνωση του δέρματος	307
		Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	309
		12. ΨΥΧΟΓΕΝΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ	
		<i>Μ. Σαριδομιχελάκης</i>	
		Δερματίτιδα από λείξη των άκρων	311
		Κυνήγημα και τραυματισμός της ουράς.....	316
		Θηλασμός των κενεώνων.....	317
		Ψυχογενής λείξη του πρωκτού ή των κάτω σημείων	
		των άκρων	317
		Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	318
		13. ΑΓΓΕΙΟΓΕΝΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ	
		<i>Μ.Κ. Χατζής, Α.Φ. Κουτίνας</i>	
		Εισαγωγή στις αγγειογενείς δερματοπάθειες.....	319
		Αγγειοπαθητικές δερματοπάθειες	319
		Αγγειίτιδα.....	319
		Αρτηρίτιδα του ρινικού κατόπτρου	322
		Οικογενής αγγειοπαθητική δερματοπάθεια	
		συγκεκριμένων φυλών.....	323
		Θρομβοεμβολική και υπερπλαστική νέκρωση	
		των χειλέων των πτερυγίων των αυτιών.....	324

Ισχαιμικές δερματοπάθειες	326	Ιστιοκύττωμα.....	358
Οικογενής δερματομυΐτιδα	327	Παθήσεις των νυχιών	359
Εντοπισμένη μετεμβολιακή ισχαιμική δερματοπάθεια	328	Ονυχομυκητίαση.....	359
Γενικευμένη μετεμβολιακή και ιδιοπαθής		Λυκοειδής ονυχίτιδα.....	359
ισχαιμική δερματοπάθεια	328	Νεοπλάσματα της βάσης των νυχιών και των δακτύλων..	362
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	330	Παθήσεις των πρωκτικών σάκων.....	365
14. ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ή		Ανατομική υπόμνηση	365
ΑΓΝΩΣΤΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ		Φλεγμονή και αποστηματοποίηση	
Α.Φ. Κουτίνας, Μ.Κ. Χατζής		των πρωκτικών σάκων.....	365
Εωσινοφιλικές δερματίτιδες	331	Καρκίνωμα των πρωκτικών σάκων	366
Εωσινοφιλική δοθιήνωση του προσώπου	331	Περιπρωκτικά συρίγγια	367
Εωσινοφιλικά κοκκιώματα	332	Παθήσεις των αυτιών.....	369
Εωσινοφιλική δερματίτιδα με οίδημα	333	Έξω ωτίτιδα.....	369
Εωσινοφιλική φλυκταινώδης δερματίτιδα-θυλακίτιδα ..	333	Πρωτογενής εκκριτική μέση ωτίτιδα.....	388
Άσηπτες ουδετεροφιλικές δερματίτιδες.....	335	Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	389
Άσηπτη ουδετεροφιλική δερματίτιδα.....	335	16. ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΕΣ	
Γαγγραινώδες πυόδερμα	336	ΜΑΖΕΣ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ	
Ιδιοπαθής υποκεράτια φλυκταινώδης δερματίτιδα	336	Α.Φ. Κουτίνας, Μ.Κ. Χατζής	
Άσηπτη φλυκταινώδης ερυθροδερμία της φυλής		Νεοπλασματικές	391
miniature schnauzer	336	Ιογενή θηλώματα του δέρματος και των βλεννογόνων	391
Φλυκταινώδης φαρμακευτική δερματίτιδα	337	Νεοπλάσματα των τριχοθυλακίων	393
Σύνδρομο των άσηπτων πυοκοκκιωμάτων/κοκκιωμάτων ..	337	Ακανθοκυτταρικό καρκίνωμα (ΑΚΚ)	396
Αντιδραστική ιστοκυττάρωση του δέρματος.....	339	Νεοπλάσματα των σηγγματογόνων αδένων	398
Ανασαρκοειδές (βαθύ άσηπτο πυόδερμα) των κουταβιών ..	341	Περιπρωκτικά νεοπλάσματα.....	400
Άσηπτη οζώδης υποδερματίτιδα.....	343	Νεοπλάσματα των αποκρινών και μεροκρινών αδένων	402
Επιδερμορρηξία των πελματικών φυμάτων.....	344	Νεοπλάσματα των περιφερικών νεύρων.....	403
Πομφολυγώδης επιδερμόλυση.....	345	Μύξωμα και μυξοσάρκωμα	403
Επιτολής νεκρολυτική δερματίτιδα	345	Αιμαγγειοπερικύττωμα	403
Σύνδρομο των Ehlers-Danlos ή δερματοσπάραξη.....	348	Αιμαγγείωμα	405
Συρίγγια του μεταταρσίου στη φυλή German shepherd.....	350	Αιμαγγειοσάρκωμα	405
Μελαγχρωστική ακάνθωση	351	Νεοπλάσματα των λεμφαγγείων	406
Βλεννίδωση.....	351	Νεοπλάσματα του λιπώδους ιστού	407
Ψευδολέμφωμα	352	Ιστιοκυττώματα του δέρματος.....	408
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	353	Επιθηλιοτρόπο και μη επιθηλιοτρόπο λέμφωμα	412
15. ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΒΛΕΦΑΡΩΝ ΤΩΝ ΝΥΧΙΩΝ,		Πλασμοκύττωμα	417
ΤΩΝ ΠΡΩΚΤΙΚΩΝ ΣΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΥΤΙΩΝ		Αφροδίσιο μεταδοτικό νεόπλασμα	419
Φ. Καλτσογιάννη, Μ. Σαριδομιχελάκης		Μαστοκυττώματα	420
Παθήσεις των βλεφάρων.....	355	Μελανινοκυτταρικά νεοπλάσματα	427
Ανατομική υπόμνηση	355	Αδιαφοροποίητο γιγαντοκυτταρικό σάρκωμα.....	430
Βλεφαρίτιδα.....	355	Φλεγμονικό καρκίνωμα ή καρκινωμάτωση του μαστού	430
Νεοπλασματικές και άλλες μάζες των βλεφάρων	355	Μη νεοπλασματικές	431
Χαλάζιο	355	Κύστες του δέρματος.....	431
Κριθή και φλεγμονή των αδένων του Meibom.....	355	Αμαρτώματα ή σπίλοι και οζώδης δερματοΐνωση.....	432
Αδένωμα και αδενοκαρκίνωμα των αδένων του Meibom	358	Ακτινική και διάφορες άλλες κερατώσεις	434
Μελανοκύττωμα και μελάνωμα	358	Κεράτινες προεξοχές ή "κέρατα" του δέρματος	435
Ιογενές θήλωμα	358	Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	436

ΜΕΡΟΣ Γ - ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΑΤΑΣ**17. ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΜΟΡΦΟΤΥΠΩΝ ΣΤΙΣ ΚΝΗΣΜΩΔΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ ΤΗΣ ΓΑΤΑΣ***Μ.Κ. Χατζής, Α.Φ. Κουτίνας*

Βλατιδοεμφελκιδώδης ή κεχροειδής δερματίτιδα.....	441
Κνησμός ή/και δερματίτιδα στην κεφαλή και τον τράχηλο..	442
Σύμπλεγμα εωσινοφιλικής δερματίτιδας	443
Αυτοπροκαλούμενη συμμετρική αλωπεκία.....	445
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	449

18. ΒΑΚΤΗΡΙΔΙΑΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ*Ε. Παπαδογιαννάκης*

Πυόδερμα από κοινά βακτηρίδια.....	451
Επιπολής πυόδερμα	451
Βαθύ πυόδερμα	452
Πυόδερμα από ειδικά βακτηρίδια.....	454
Μυκοβακτηριδιακή δερματίτιδα	454
Νοκαρδίωση	456
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	458

19. ΜΥΚΗΤΙΑΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ*Φ. Καλτσογιάννη*

Δερματοφυτίαση	459
Δερματίτιδα από <i>Malassezia</i>	462
Κρυπτοκόκκωση	464
Σποροτρίχωση.....	466
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	468

20. ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΩΤΟΖΩΪΚΕΣ ΚΑΙ ΙΟΓΕΝΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ*Ρ. Φαρμάκη*

Παρασιτικές δερματίτιδες.....	469
Δεμοδήκωση.....	467
Ωτοδηκτική ψώρα.....	471
Νωτοεδρική ψώρα.....	472
Σεϋλετιέλλωση	473
Παρασίτωση από ψύλλους	474
Φθειρίωση.....	477
Δερμανύσσωση.....	478
Λυνξακαρίωση.....	478
Τρομπικουλλίωση.....	478
Πρωτοζωϊκές δερματίτιδες.....	479
Λεϊσμανίωση	479
Ιογενείς δερματίτιδες	480
Ερπητοϊώση.....	480
Καλυκοϊώση.....	480
Ευλογιά.....	481

Ιογενής θηλωμάτωση.....	482
Δερματίτιδα από τον ιό της λευχαιμίας (Feline Leukemia virus, FeLV).....	482

Προτεινόμενη βιβλιογραφία..... 484**21. ΑΛΛΕΡΓΙΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ***Μ. Σαριδομιχελάκης*

Αλλεργική από ψύλλους δερματίτιδα	485
Τροφική αλλεργία (ανεπιθύμητες αντιδράσεις στην τροφή) .	487
Ατοπικό σύνδρομο του δέρματος	491
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	498

22. ΑΥΤΟΑΝΟΣΕΣ ΚΑΙ ΑΝΟΣΟΓΕΝΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ*Ε. Παπαδογιαννάκης*

Φυλλώδης πέμφιγα	499
Δερματικός εντοπισμένος ή «δισκοειδής» ερυθματώδης λύκος	500
Συστημικός ερυθματώδης λύκος.....	500
Φαρμακευτική δερματίτιδα.....	501
Θεραπευτική στρατηγική, ανοσοκατασταλτικά και ανοσορρυθμιστικά φάρμακα.....	502
Γλυκοκορτικοειδή.....	503
Χλωραμβουκίλη	503
Κυκλοσπορίνη	503
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	504

23. ΕΠΙΚΤΗΤΕΣ ΑΛΩΠΕΚΙΚΕΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ*Α.Φ. Κουτίνας, Μ.Κ. Χατζής*

Υπερθυρεοειδική.....	505
Υπερφλοιοεπινεφριδική.....	505
Σακχαροδιαβητική	507
Παρανεοπλασματική.....	507
Μετατραυματική.....	508
Φαρμακευτική.....	509
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	510

24. ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΚΕΡΑΤΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ*Μ.Κ. Χατζής, Α.Φ. Κουτίνας*

Πρωτογενής και δευτερογενής σημηματόρροια.....	511
Πρωτογενής ή ιδιοπαθής σημηματαδενίτιδα	512
Δυσπλασία των σημηματογόνων αδένων	513
Υπερπλασία του αδένου της ουράς	513
Ακμή	514
Προτεινόμενη βιβλιογραφία.....	516

25. ΨΥΧΟΓΕΝΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ*Μ. Σαριδομιχελάκης*

Αυτοπροκαλούμενη αλωπεκία-δερματίτιδα	517
---	-----

Θηλασμός της ουράς.....	517	Βασικοκυτταρικά ή βασαλοειδή νεοπλάσματα	548
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	518	Επιθηλιοτρόπο λέμφωμα	549
26. ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ ΠΟΙΚΙΛΗΣ		Προϊούσα ιστοκυττάρωση του δέρματος.....	549
ή ΑΓΝΩΣΤΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ		Μαστοκυττώματα	550
<i>A.Φ. Κουτίνας, Μ.Κ. Χατζής</i>		Σαρκοειδή	551
Φωτοδερματίτιδα	519	Σαρκώματα στα σημεία των εγχύσεων	551
Ιδιοπαθής δερματίτιδα του προσώπου.....	520	Μεταστατικό καρκίνωμα των δακτύλων ή	
Ιδιοπαθής ελκώδης δερματίτιδα.....	521	πνευμονοδακτυλικό σύνδρομο	554
Επιπολής νεκρολυτική δερματίτιδα	522	Ξανθωμάτωση του δέρματος	555
Παρανεοπλασματική και ιδιοπαθής αποφολιδωτική		Προτεινόμενη βιβλιογραφία	557
δερματίτιδα	522		
Εκφυλιστική-βλεννώδης τοιχωματική τριχοθυλακίτιδα ..	523		
Πολύμορφο ερύθημα	524		
Δερματική λεμφοκυττάρωση.....	525		
Υπερχρωματική κνίδωση (μαστοκυτταρική βλατιδώδης			
δερματίτιδα).....	526		
Πλασμοκυτταρική ποδοδερματίτιδα.....	527		
Σύνδρομο επίκτητης ευρηξίας του δέρματος.....	529		
Διαιτράινουσα δερματίτιδα	530		
Υποδερματίτιδα	530		
Παγκρεατογενής υποδερματίτιδα.....	530		
Τροφογενής υποδερματίτιδα (πανστεατίτιδα			
ή νόσος του κιτρίνου λίπους)	531		
Φακοειδείς κηλίδες	531		
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	532		
27. ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΒΛΕΦΑΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΥΤΙΩΝ			
<i>Φ. Καλτσογιάννη, Α.Φ. Κουτίνας</i>			
Παθήσεις των βλεφάρων.....	533		
Βλεφαρίτιδα.....	533		
Νεοπλάσματα των βλεφάρων.....	534		
Παθήσεις των αυτιών.....	537		
Αλωπεκία των πτερυγίων των αυτιών και περιωτική			
υποτρίχωση.....	537		
Έξω ωτίτιδα	537		
Υπερπλαστική-νεκρωτική έξω ωτίτιδα	540		
Ωτική κυσταδενωμάτωση.....	541		
Πολύποδες στον έξω ακουστικό πόρο.....	541		
Χονδρίτιδα των πτερυγίων των αυτιών	542		
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	544		
28. ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟΙ			
ΟΓΚΟΙ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ			
<i>Μ.Κ. Χατζής, Α.Φ. Κουτίνας</i>			
Πολυκεντρικό ή τύπου Bowen ακανθοκυτταρικό			
<i>in situ</i> καρκίνωμα.....	545		
Ακανθοκυτταρικό καρκίνωμα.....	546		
		Βασιλοκυτταρικό ή βασαλοειδή νεοπλάσματα	548
		Επιθηλιοτρόπο λέμφωμα	549
		Προϊούσα ιστοκυττάρωση του δέρματος.....	549
		Μαστοκυττώματα	550
		Σαρκοειδή	551
		Σαρκώματα στα σημεία των εγχύσεων	551
		Μεταστατικό καρκίνωμα των δακτύλων ή	
		πνευμονοδακτυλικό σύνδρομο	554
		Ξανθωμάτωση του δέρματος	555
		Προτεινόμενη βιβλιογραφία	557
		ΜΕΡΟΣ Δ - ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ	
		ΘΗΛΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ	
		29. ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΥΝΕΛΙΟΥ, ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ	
		ΧΟΙΡΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΙΚΗΤΟΥ	
		<i>P. Φαρμάκη, Φ. Καλτσογιάννη</i>	
		Δερματοπάθειες του κουνελιού	561
		Μυξωμάτωση	561
		Παστεριδίωση	561
		Υγρή δερματίτιδα του τραχήλου.....	562
		Ελκώδης ποδοδερματίτιδα.....	564
		Σύφιλη	565
		Δερματοφυτίαση.....	566
		Ψωροπτική έξω ωτίτιδα	567
		Σαρκοπτική ψώρα.....	569
		Σεϋλετιέλλωση	570
		Δερματοπάθειες του ινδικού χοιριδίου	571
		Τριζακαρίωση.....	571
		Ψώρα του τριχώματος	572
		Δερματοφυτίαση.....	573
		Ελκώδης ποδοδερματίτιδα.....	574
		Αβιταμίνωση C.....	575
		Τριχοθυλακίωμα	576
		Αλωπεκία από υπεροιτρογονισμό	576
		Δερματοπάθειες του κρικητού	577
		Δεμοδήκωση.....	577
		Δερματοφυτίαση.....	578
		Ιογενές επιθηλίωμα/τριχοεπιθηλίωμα.....	578
		Υπερφλοιοεπινεφριδισμός.....	578
		Προτεινόμενη βιβλιογραφία	580
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Φαρμακευτικός οδηγός στη	
		δερματολογία του σκύλου και της γάτας	581
		Προτεινόμενα βιβλία δερματολογίας	597
		Ευρετήριο	598